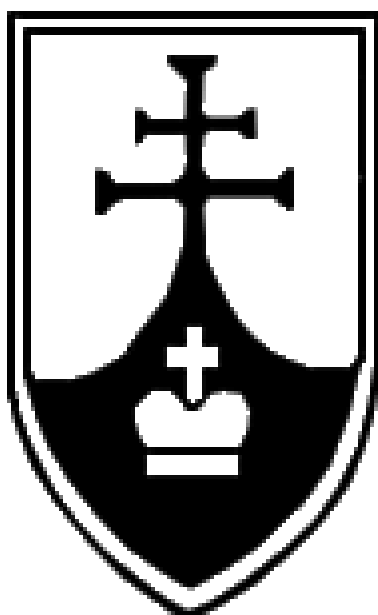

PŘEHLED VARIANT
K ŘEŠENÍ KAPACITY KOSTELA
Narození sv. Jana Křtitele v
Roztokách

OBSAH

ÚVOD.....	3
PŘEHLED VARIANT	4
Varianta A – rozšíření stávajícího kostela	4
Rozšíření podélně.....	4
Rozšíření na šířku	4
Varianta B – stavba nového kostela na místě stávajícího.....	5
Varianta C – rozšíření kůru.....	5
Údržba stávajícího kostela	6
Varhany	8
Nestavební řešení kapacity kostela	9
Varianta D – využití fary pro zvýšení kapacity kostela	9
Varianta E - experimentální přidání večerní nedělní mše svaté	9
Varianta F – přesunutí hlavní nedělní mše do Únětic.....	9
SROVNÁNÍ VARIANT.....	10
DETAILNÍ POZNÁMKY	12
Poznámka 1 – financování	12
Poznámka 2 – detail k v1 rozšíření kostela podélně	12
Poznámka 3 – detail k rozšíření kostela na šířku	12
poznámka 4 –otázka sanačních omítek	12
poznámka 5 – varhany – varianta jiných píšťalových varhan	12

ÚVOD

Účelem dokumentu je pojmenovat varianty řešení kapacity kostela a další požadavky, které vyplynuly z diskusí ve farnosti v roce 2013. Snahou je shromáždit všechny podstatné návrhy a informace na jednom místě, tak aby se každá nová diskuse či komunikace mohla odvíjet od již domluveného a pojmenovaného, a posouvala se tak dál.

Přestože je úroveň shromážděných informací ke každé variantě jiná, chtěli bychom kromě stručného popisu uvést u každé varianty alespoň následující údaje:

- jak daná varianta splňuje cíle či očekávání této aktivity,
- jaká je její technická proveditelnost,
- jaká je její finanční náročnost,
- jaký by měla její realizace dopad na stávající provoz kostela.

Hlavní cíl, s nímž tato aktivita vznikla a který je v záhlaví celé diskuse, je *řešení nedostatečné kapacity kostela*. Očekáváním od řešení je zdvojnásobit stávající kapacitu kostela, a umožnit tak mimo jiné na jednom místě ve farnosti společné slavení velikonočních svátků, nebo v případě dlouhodobé nemoci kněze zajistit jeden spádový kostel pro celou farnost.

Během diskusí ovšem opakovaně zazněly i následující očekávání a požadavky:

- *zvýšení komfortu kostela*
  - o zejména se jedná o alespoň částečné zvýšení tepelné pohody v zimních měsících
    - to by mělo umožnit účast na mši sv. i lidem se zdravotními problémy, kteří se jinak mše sv. neúčastní
  - o očekávání zvýšení komfortu se vztahuje jak ke stávající kapacitě kostela, tak i k variantám zvýšené kapacity kostela
- *provozní opravy, údržba kostela*
  - o jedná se o údržbu stávající nemovitosti, která představuje – volitelný – výčet všech oprav, jež by bylo rozumné spojit s jakoukoliv variantou (kromě varianty nedělat nic nebo varianty počítající se zbořením stávajícího kostela). Příkladem je např. řešení prosakující dešťové vody do zdiva a odpadající omítky.

Oba tyto cíle jsou pak shrnuty v kapitole *Údržba stávajícího kostela*.

Shrnutí technické proveditelnosti a finanční náročnosti se aktuálně u žádné varianty neopírá o konkrétní projekt či investiční rozpočet, přesto je možné u každé varianty na základě stávajících vstupů (včetně prvních odhadů pozvaných odborníků) a zkušeností účastníků debaty uvést alespoň interval nákladů, v jakém se pohybuje daná varianta, či navzájem porovnat technickou náročnost.

Tolik tedy k obsahu a účelu tohoto pracovního dokumentu.

PŘEHLED VARIANT

Varianta A – rozšíření stávajícího kostela

Rozšíření stávajícího kostela je pravděpodobně základní „stavební“ varianta, která se dá rozpracovat řadou způsobů, které jsou limitovány velikostí a stavem stávajícího kostela, pozemku, technickou náročností, ale i invencí architekta. Aktuálně předkládáme ke zvážení následující možnosti rozšíření:

Rozšíření podélně

Tato varianta počítá s dostavbou kostela o cca 12 m dlouhou přístavbu ke stávajícímu vchodu do kostela. Vchod do kostela se posune k hraně současného parkoviště. Vnitřní uspořádání kostela zaznamená posun kůru směrem k novému vchodu, v přístavbě vznikne zhruba stejný počet míst k sezení, jako je nyní ve stávajícím kostele.

Aktuálně se jedná o nejvíce rozpracovanou „stavební“ variantu, pro kterou existuje grafická vizualizace a jejíž proveditelnost byla již pozitivně posouzena externím specialistou (více na http://www.peplum.cz/download/schuzka_06_12_2013.pdf).

Z hlediska statiky je vestavba oblouku do stávající vstupní stěny relativně standardní a zvládnutelný krok. Realizace přístavby pak nemá další dopad na stávající budovu (pravděpodobně kromě nové elektroinstalace). Z toho by pak vyplynulo i poměrně malé omezení současného provozu kostela, kdy by zřejmě bylo možné po většinu doby rekonstrukce do kostela zajistit provizorní vstup.

S prodloužením kostela souvisí nutnost zajistit akustiku v nové přístavbě, s posunem kůru se nabízí otázka zrušení stávajících varhan a jejich nahrazení pravděpodobně elektronickou variantou.

Prvotní finanční odhad stavební částí přístavby podle specialisty je částka 2,5 mil. Kč, spolu s nutnou rezervou a náklady na potřebné vnitřní vybavení je možné odhadnout tuto variantu v řádu cca 3-5 mil. Kč.

Tato varianta řeší plně potřeby navýšení kapacity kostela. Při realizaci stavebních prací by bylo výhodné ji plně či částečně zkombinovat s údržbou kostela, což by ovšem znamenalo navýšení nákladů investice.

Nevýhodou této varianty je i při letmém posouzení její evidentní „nudlovitost“, přesto je při srovnání s dalšími variantami asi nejlépe uchopitelná.

Rozšíření na šířku

Tato varianta představuje dostavbu paralelní nebo kolmé lodě ke stávajícímu prostoru kostela bočním prostupem v obvodové zdi. Realizací by tak vznikl prostor více soustředěný kolem oltáře a je tak určitým protinávhrhem vůči zmiňované a kritizované „nudlovitosti“ varianty 1.

Architektonicky ani stavebně nebyla tato varianta nijak dále rozvedena. Z technického pohledu jde ale zcela jistě o variantu komplexnější, než je varianta 1, protože se zásadním způsobem zasahuje do nosné podélné stěny kostela, což bylo komentováno i při prvotních diskusích s externími specialisty.

Realizace této varianty by pravděpodobně trvala déle a měla by nejspíš větší dopad na dobu „odstávky“ provozu kostela.

Tato varianta řeší plně potřeby navýšení kapacity kostela. Při realizaci stavebních prací by bylo výhodné ji plně či částečně zkombinovat s údržbou kostela, což by ovšem znamenalo navýšení nákladů investice.

Pro tuto variantu neexistuje žádný prvotní odhad, nicméně vzhledem ke komplexnosti řešení statiky a nezbytnému zásahu do střechy kostela je možné ji velmi zhruba stavebně odhadnout na dvojnásobek varianty *Podélné rozšíření*, tj. začínající řádově na cca 5 mil. Kč, u něž je potřeba také počítat s rezervou a s náklady na potřebné vnitřní vybavení.

Varianta B – stavba nového kostela na místě stávajícího

Stavba nového kostela představuje nejnáročnější variantu jak z pohledu technického, tak z pohledu finančního i časového (trvání i doba nedostupnosti kostela).

Architektonicky ani stavebně nebyla tato varianta nijak dále rozvedena, návrhy na nový kostel zatím vycházely spíše z představy, že namísto rozšiřování stávajícího kostela, které by bylo spojené s řadou potřebných údržbářských prací, bude výhodnější vše vyřešit „nově“ a „načisto“.

Zatím ale není formulovaná žádná představa, v jakém stylu by měl nový kostel vzniknout, resp. koho pověřit zpracováním prvotních architektonických návrhů.

Pro tuto variantu neexistuje žádný odborný odhad, nicméně jen vzhledem k objemu stavby lze i bez ohledu na konkrétní architektonické řešení s velkou mírou jistoty očekávat, že stavba nového kostela je investice v řádu alespoň 15 mil. Kč (pravděpodobně mnohem více). Nenulovou položkou je pak také náklad na demolici stávajícího kostela.

Realizace této varianty by pravděpodobně znamenala alespoň osmnáctiměsíční „odstávku“ stávajícího provozu kostela.

Na závěr je nutno zmínit několikrát opakovanou námitku proti této variantě a to, že demolice je změna nevratná a odstraňuje z Roztok kostel, který i přes svůj „obyčejný“ původ (přestavěná sýpka) sloužil předchozím generacím a nepopíratelně tvořil a stále tvoří tvář a ducha tohoto místa.

Varianta C – rozšíření kůru

Rozšíření kůru je stavebně úsporná varianta, která nemění půdorys stávajícího kostela a s relativně malou investicí navyšuje kapacitu minimálně o 20 osob, protože místo by se získalo nejen samotným rozšířením, ale i úsporou prostoru po zrušených varhanách).

Předpokladem je rozšíření kůru v rozmezí 1,5-4 m směrem k oltáři a výškově odstupňované sezení jako v divadle, ale mohlo by jít o rozšíření i po stranách – jakoby formou balkonu.

Architektonicky ani stavebně nebyla tato varianta nijak dále rozvedena, není zřejmé, zda je výhodnější celý kůr konstrukčně vybudovat znovu, nebo zda je možné využít stávající konstrukci. V obou případech bude potřeba řešit i přístupové schodiště, tzn. vybudovat dvě protilehlá schodiště pro bezproblémovou „cirkulaci“ osob.

Stejně jako u předchozích variant je třeba počítat s tím, že stávající varhany budou zrušeny a nahrazeny elektronickými. Což zároveň umožní navýšit kapacitu kůru.

Pro tuto variantu neexistuje žádný prvotní odhad, nicméně je možné ji odhadnout na investici menší než 1 mil. Kč. Na navýšení tohoto odhadu by ovšem mohla mít dopad nutnost řešit zároveň s přestavbou i elektroinstalaci v budově.

Údržba stávajícího kostela

Tato varianta neřeší kapacitu kostela a představuje souhrn provozních oprav a zlepšení stávajícího stavu, které je vhodné ve stávající budově provést a které by se prováděly buď samostatně, nebo společně se stavební variantou řešící kapacitu.

Spojení některých údržbářských prací s větší investiční akcí pak umožní dosáhnout lepší ceny než při samostatné realizaci. Část položek z následujícího seznamu představuje návrhy řešení vytápění kostela se záměrem zvýšit tepelnou pohodu v zimních měsících, z nichž některý by bylo dobré vybrat a posléze provést.

Celkové náklady na údržbu nepředstavují součet všech položek tabulky níže, protože některé samostatně proveditelné menší položky jsou obsaženy též v položkách širších.

Název	Popis	Hrubý odhad nákladů
Řešení vlhkosti a odpadávající omítky	sanace stávajícího zdiva at' už formou sanační omítky, nebo klasické vápenné omítky a případných odvětrávacích vrtů	100-250t Kč dle volby omítky
Opravy oken	nátěr rámf, zasklení a opravy rozbitých tabulek Komentář ke stávajícímu stavu oken: okna netěsní, dřevo je velmi zdevastované a sklo chybí pouze v barevných „vitrážích“, kde je obtížně doplnitelné.	< 50t Kč za předpokladu oprav svépomocí
Výměna nových oken	nová špaletová okna	380t Kč (viz. nabídka odborné firmy)
Vymalování vnitřních prostor		< 80t Kč za předpokladu

		svépomoci
Střecha	opravy zatékající střechy a okapů (nové)+ instalace min. 2 střešních oken / světlíků k prosvětlení půdy	350t Kč
Celkové řešení vlhkosti	Celkové řešení zahrnuje opravy střechy, instalace nových okapů, zajištění odvětrávání zdiva (odkopání zeminy u základů, drenáž...), odstranění a náhrada poškozené omítky a další opatření dle orientačního návrhu a nabídky odborné firmy.	900t Kč
Rozvody elektřiny	Revize a případné úpravy rozvodů jsou nezbytnou součástí všech stavebních variant řešících kapacitu kostela. Komentář: Nové rozvody elektřiny určitě, v tom vlhkém prostředí rychle stárnou, bude to ještě v hliníku, v případě elektrických přímotopů by to kolabovalo. Náklady na nové rozvody elektro odhaduji též na 250 tis. Kč	250t Kč
Závěs u vstupních dveří	Závěs u vstupních dveří, který by zamezil proudění vnějšího vzduchu.	< 10t Kč
Vyhřívané sedačky v lavicích	Zavedení vyhřívaných sedaček do stávajících lavic. Komentář: Využití topných rohoží do stávajících nebo nových lavic je finančně dostupné zvýšení tepelné pohody během mše. Ceny vychází na 1000kč/bm. Vysoce pravděpodobně zvládnutelné stávající elektroinstalací.	40t Kč, dále pak provozní náklady do výše do 50 Kč za mši
Krátkodobý topicí systém	Vybudování topicího systému využívaného během mše sv. (teplovdušný ventilátor, plynová topná lampa, infrazářič...) s možností pokrytí alespoň	300t Kč

	části kapacity kostela. Řešení tepelné pohody v celém kostele by mohlo vyvolat nutnost předělání elektroinstalace.	
Podlahové topení	Vychází z názoru, že všechny předchozí navržené varianty – tj. teplovzdušný ventilátor, plynová lampa, infrazářič, či topná tělíška do klekátek lavic - jsou již překonanými metodami. Komentář: Ideální formou této varianty se v tomto směru jeví nějaká forma podlahového topení spínaného přes termostat a časový spínač, takže by mělo stačit (snad kromě období tuhých mrazů), že se zapne několik hodin před konáním mše a po ní zase vypne. Je jasné, že nemá smysl řešit topení v situaci, kdy stará okna netěsní a vzniká lehký průvan. Nová okna jsou v každém případě nutným prvním krokem. Tato varianta by se dala spojit s odvlhčením kostela. V kostele by nebylo „vedro“, ale nemrzlo by tam, rovnoměrné příjemné klima kolem 10° C i v zimě by úplně stačilo.	300t Kč

Varhany

Samostatnou otázkou k řešení v případě každé stavební varianty nebo i jako jedna z akcí v rámci údržby je řešení stávajících varhan. Předpokládaný záměr je výměna za varhany digitální. Solidní nástroj hrající nepoměrně lépe než současný (rejstříky, pedál, samplý = navzorkované zvuky reálných nástrojů) lze odhadnout na cca 250 tis. Kč. Problémem je ale životnost v kostelním prostředí, která se odhaduje na pouze 8-10 let. Náhrada stávajících varhan za jiné píšťalové varianty je pak detailněji komentována v poznámkách dále.

Nestavební řešení kapacity kostela

Nestavební řešení kapacity kostela spočívá v navýšení kapacity zvýšením počtu bohoslužeb alespoň o jednu nedělní mši, případně o přenesení hlavního farního kostela do Únětic (s větší kapacitou) a výměně termínů nedělních bohoslužeb.

Hlavní komentáře, které k této variantě zazněly, jsou následující:

- o. Petr B. nemá kapacitu přidat k současnému počtu nedělních mší sv. další, tj. čtvrtou, mši sv.
- důsledkem bude rozdělení farníků, kteří navštěvují mši sv. v Roztokách, do dvou skupin, které se nebudou navzájem potkávat, povede to také k určitému rozdělení farnosti. Na druhou stranu je potřeba zmínit, že část farníků navštěvuje sobotní bohoslužby na L. H. i v současnosti, přesto farnost drží pohromadě.
- pro větší část roztockých farníků, kteří jsou auto-mobilní, existuje variabilita nedělních mší již nyní, tj. mše sv. v Úněticích nebo v Libčicích.

Varianta D – využití fary pro zvýšení kapacity kostela

Jako rychlá a v zásadě nestavební varianta, která by umožnila částečně zvýšit kapacitu a zvýšit tepelný komfort (a tím pádem dostupnost) – alespoň pro omezenou skupinu účastníků – je přenášet průběh mše sv. do farní knihovny, resp. kaple na faře.

Technicky se jedná o řešení, které by farnost byla schopna zajistit svépomocí.

Otevřenou věcí zůstává účast dětí na této alternativě, v případě lidí nemocných je tato varianta bez připomínek, otázkou je pak reálné využití.

Proti účasti dětí na přenášené mši sv. na faře zazněla námitka, že by děti v podstatě nechodily na mši, ale šly by si „hrát“ na faru, což by mělo dopad na prožití mše dalších účastníků této alternativy (starší a nemocní).

Finančně se pak jedná o náklady cca do 50 tis. Kč.

Varianta E – experimentální přidání večerní nedělní mše svaté

Varianta spočívá v přidání jedné večerní mše svaté cca od 18h po dobu 5 týdnů. Po této „zkušební“ době bude vyhodnocen dopad jak na vytížení kostela během hlavní nedělní mše sv., tak i na návštěvnost mše sv. v novou večerní dobu.

Varianta F – přesunutí hlavní nedělní mše svaté do Únětic

Varianta spočívá v přenesení hlavní nedělní mše sv. do kostela s vyšší kapacitou v Úněticích a v současné údržbě stávajícího kostela. Rizikem této varianty je, že místní kapacita nebude dlouhodobě odpovídat místní potřebě a může dojít k odklonu části současných či „budoucích“ farníků mimo farnost. To se může negativně projevit v budoucím období, kdy chod a ekonomika farnosti bude více záviset na vlastních zdrojích, a dojde-li například k redukci mší sv. v celé farnosti (z ekonomických nebo personálních důvodů), může mezi kostely se zredukovaným provozem patřit i ten roztocký.

SROVNÁNÍ VARIANT

Níže uvedená tabulka představuje srovnání jednotlivých variant. Přestože u většiny uvedených čísel se jedná o prvotní a *nekvalifikované* odhady, pro „vizualizaci“ variant a jejich srovnání je lépe prezentovat konkrétní číslo nebo interval než otazník. Předpokladem je, že i po úvodní revizi dojde v rámci zpracování odborníkem k výraznému upřesnění takto nadnesených údajů.

Legenda k tabulce:

Náklady

Celkové – odhad celkových nákladů investiční akce. Nejsou uvedeny náklady na provoz (např. za 1 rok), které jsou u některých variant podstatné a musí být uvedeny u detailnějších analýz.

farnosti - vychází z celkových nákladů a orientačního klíče (informace z arcibiskupství), kdy investiční náklady se dělí na třetiny, z nichž jednu třetinu „hradí“ arcibiskupství, jednu třetinu farnost a jednu třetinu sponzor. Protože zatím neexistuje žádná úvaha, kdo by mohl tímto sponzorem být, je třeba konzervativně počítat v horším případě s vyšší nákladů až dvě třetiny investice.

Předpokládaná min. doba realizace – minimální doba realizace varianty. U stavebních variant je rozdělená na část plánovací a přípravnou (projekt, výběr dodavatele, financování) a část realizační.

Předpokládaná min. doba odstávky – minimální doba, kdy kostel nebude přístupný z důvodů realizace varianty.

Zvýšení kapacity – odhad navýšení počtu míst v kostele.

Údržba - informace, zda daná varianta řeší potřebné provozní opravy kostela.

Zvýšení komfortu- informace, zda daná varianta řeší požadované zvýšení (tepelného) komfortu kostela.

Varianta	náklady		předpokládaná min. doba		zvýšení kapacity	údržba	zvýšení komfortu
	celkové	farnosti	realizace	odstávky			
<i>Stavební varianty</i>							
Varianta A rozšíření stávajícího kostela	minimum cca 5 mil Kč	minimum cca 1.6 mil. Kč (30-60%)	5-7 měsíců	min. 4 týdny	50+	ANO	ANO v případě zateplení
Varianta B stavba nového kostela na místě stávajícího	minimum cca 15 mil. Kč	minimum cca 5 mil. Kč (30-60%)	2 roky	1.5 roku	50+	ANO	ANO
Varianta C rozšíření kůru ve stávajícím kostele	minimum cca 0,75 mil Kč	minimum cca 250 t (30-60%)	6 měsíců	1 měsíc	20-40	ANO	ANO v případě zateplení
Údržba stávajícího kostela	1-2 mil Kč po jednotlivých položkách viz. seznam		2-5 měsíců	< 1 týden (např. malování)	0	ANO	ANO v případě zateplení
<i>Nestavební varianty</i>							
Varianta D využití fary pro zvýšení kapacity kostela	maximálně 50 tis. Kč		2 měsíce	---	10	NE	ANO
Varianta E experimentální přidání večerní nedělní mše svaté	0 Kč		1 měsíc	---	0	NE	NE
Varianta F přesunutí hlavní nedělní mše sv. do Únětic	0 Kč		---	---	0	NE	NE
Varianta O Současný stav z hlediska kapacity považuji za vyhovující	0 Kč		---	---	0	NE	NE

DETAILNÍ POZNÁMKY

Poznámka 1 – financování

Jako vstup do řešení variant financování se průběžně seznamujeme s detaily financování úspěšných oprav jiných kostelů v naší farnosti, tj. Libčice (velká investice do odvlhčení zdiva kostela, oprava fary,...), Únětice (oprava střechy, fasáda,...) a další.

Poznámka 2 – detail k v1 prodloužení kostela podélně

Podle mého odhadu [PB] z katastrální mapy by mezi vstupem do kostela a parkovištěm zbývaly minimálně 3m na chodník na našem pozemku (ovšem veřejně přístupný). Ke srovnání po mši by měl sloužit náš "sjednocený" pozemek (stávající plot s brankou zmizí) mezi farou a kostelem (respektive bočním vchodem do přístavby), uzavíratelný širokou brankou na úrovni štítové zdi dostavby.

Poznámka 3 – detail k prodloužení kostela na šířku

Jde opravdu o stavebně složitější a finančně nákladnější variantu. Na straně druhé si troufám říci, že výsledek by mohl být esteticky i funkčně lepší. Při realizaci této varianty odpadne problém s posunutím lodi až na hranu farního pozemku – po stranách máme k dispozici na každé straně kostela cca 8 m vlastního pozemku, při striktním dodržení stavebního zákona 6 + 6 m na obou stranách. Tato varianta by jako vedlejší produkt znamenala i radikální řešení zemní vlhkosti části staré stavby, neboť by se v ¼ bouralo až na úroveň základů. S napojením nového krovu a tedy střechy na současný krov bych neviděl větší problém, dnes se tyto věci poměrně běžně řeší. Chtělo by to ovšem spolupráci s kvalitním architektem, aby nevznikl paskvil.

Poznámka 4 – otázka sanačních omítek

To, že se dosud aplikace sanačních omítek v některých případech využívá, je fakt, ale spíše je to ještě dobíhající praxe z 80. a 90. let, kdy to byla módní novinka. Sanační omítka je omítka s vysokým obsahem cementu a dalších příměsí, které nepustí vlhko – např. je-li použita v interiéru. Znamená to, že vlhko zůstává ve zdivu, které nedýchá a dále se zasoluje a degeneruje. Neznamená to, že se stavba zhroutí, ale neprospívá jí to. Dvacet let to pak funguje, dokud soli nerozruší i sanační omítku. Památkáři ji nemají rádi z toho důvodu, je ji není téměř možné od historické zdi již oklepat. Klasická vápenná omítka má sice kratší životnost, ale po 20 letech se snadno oklepe a znova nahodí. Nedoporučuji použít sanační omítku právě z funkčních důvodů.

Poznámka 5 – varhany – varianta jiných píšťalových varhan

Varianta jiných píšťalových varhan je případně zcela samostatný projekt, nesouvisející s kapacitou kostela. Je vhodné to mít ve dlouhodobé strategii rozvoje kostela a nezavřít si do budoucna tuto cestu nevhodnou konstrukcí kůru a řešením akustiky (různá opatření pro snížení dozvuku).

U této varianty jsou pouze 2 možné cesty, obě s životností mnoho desítek let i v prostředí našeho kostela:

1. **Varhany použité – z repositáře.** Už dokonce jsou k dispozici 2 nástroje (samozřejmě solidní a rozměrově vhodné) – nutný transfer a servis:
  - a. 1 mil a u druhého nástroje 1,4 mil.
  - b. výrobci: Jan Josefi z r 1831, Josef Müller 1848
2. **Nový nástroj** – investice min. 3 mil., záruka 10 let, povinný servis 3 000 Kč ročně.
  - Pokud by někdo pomýšlel na portativ (přenosný nástroj): není to cesta – v žádném případě zvukově neutáhne celý kostel.

Na toto jsou dle zkušeností velmi reálné dotace z ministerstva z titulu Ochrana kulturního dědictví venkova.

Pozn.: Zajímavým fundraising a propagačním instrumentem je např i adopce píšťal – viz <http://adopce.varhany-pro-ignace.cz/>